

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

UTILIZAREA
eficientă și responsabilă
a antibioticelor
în producția
PĂSĂRILOR
de CURTE –
pentru sănătatea umană și animală

UTILIZAREA
eficientă și responsabilă
a antibioticelor
în producția
PĂSĂRILOR
de CURTE –
pentru sănătatea umană și animală

CONȚINUT

Mesaje cheie	iii
Introducere	1
Cum se poate reduce necesitatea utilizării antibioticelor	2
Creșterea corespunzătoare a păsărilor	3
Biosecuritatea	5
Vaccinări	6
Costuri și beneficii	7
Cum și când se utilizează antibioticele	7
Utilizați antibiotice numai pe baza diagnosticului bolii stabilit de un medic veterinar	7
Tratați numai grupul de păsări bolnave	8
Surse suplimentare	9

Mesaje cheie

Ce reprezintă rezistența la antibiotice?

- Rezistența la antibiotice – atunci când antibioticele își pierd eficacitatea – pune în pericol milioane de vieți omenești, precum și sănătatea, bunăstarea și productivitatea animalelor noastre.
- Cu cât mai mult folosim antibiotice, cu atât crește riscul apariției rezistenței la antibiotice. Prin urmare, este important să folosim antibiotice doar numai atunci când este cu adevărat necesar.
- Prevenirea bolilor – creșterea corespunzătoare a animalelor, biosecuritatea și vaccinarea – sunt modalități de a reduce necesitatea utilizării antibioticelor în efectivele de animale. Antibioticele trebuie considerate drept ultima resursă în combaterea bolilor.

Ce acțiuni puteți întreprinde?

- Bunele practici de creștere a animalelor și fortificarea măsurilor de biosecuritate cuprind practici pe care dumneavoastră, în calitate de crescător de animale, le puteți controla. Aceste practici sunt în gestiunea dumneavoastră.
- Nu utilizați antibiotice pentru prevenirea bolilor – de exemplu, ca aditivi pentru furaje.
- Utilizați antibiotice numai după stabilirea diagnosticului bolii de către un medic veterinar și încercați să distribuiți antibioticele unui număr cât mai mic de păsări.

Introducere

Antibioticele reprezintă o descoperire revoluționară pentru tratarea infecțiilor la animale și oameni. Cu toate acestea, în ultimele decenii s-a constatat că tot mai multe antibiotice nu funcționează așa cum ar trebui – ele nu vindecă pacientul sau animalul de boală și nuucid bacteriile care o provoacă (*Caseta 1*). Acest lucru se datorează faptului că bacteria respectivă a devenit rezistentă la antibiotic. Rezistența la antibiotice reprezintă o amenințare tot mai mare pentru sănătatea umană și animală la nivel mondial. Se estimează că în următoarele decenii vor fi înregistrate anual câteva milioane de decese și o scădere semnificativă a producției animale, atribuite infecțiilor cu bacterii rezistente. Pentru a proteja eficacitatea antibioticelor, este esențial să se reducă utilizarea lor generală și să se limiteze utilizarea acestora la situațiile în care sunt cu adevărat necesare. Acest fenomen se aplică atât sectorului sănătății umane, cât și celui al producției animale. De asemenea, trebuie menționat că poate exista o răspândire a bacteriilor rezistente de la animale la oameni și că fermierii sunt considerați a fi cei mai expuși riscului de infectare (*Figura 1*). Prin urmare, utilizarea antibioticelor în producția animală poate influența, de asemenea, apariția bacteriilor rezistente la antibiotice la om.

CASETA 1

Există o diversitate largă de tipuri de bacterii care provoacă boli, iar pentru a le distruge au fost dezvoltate diferite grupe de medicamente (antibiotice). Astfel, există o corelare specifică între bacteriile care provoacă boli și grupe de antibiotice. Totuși, unele bacterii dezvoltă rezistență la medicamentul care inițial le-ar fi ucis. Dezvoltarea acestei rezistențe la antibiotice (când medicamentul nu mai ucide bacteriile pe care ar trebui să leucidă) este determinată de utilizarea pe scară largă a antibioticelor.

La nivel mondial, se utilizează mai multe antibiotice pentru animale decât pentru oameni, chiar dacă în unele țări ponderea animalelor reprezintă doar aproximativ 20 % din consumul total. Utilizarea pe scară largă a antibioticelor la animale este cauzată în principal de utilizarea regulată a acestora pentru prevenirea bolilor și pentru a accelera creșterea animalelor prin amestecarea antibioticelor în hrana animalelor. Aceste practici nu sunt întâlnite în medicina umană. Cu toate acestea, în multe țări, cum ar fi cele din Uniunea Europeană, utilizarea antibioticelor pentru stimularea creșterii a fost interzisă, iar în mai multe țări utilizarea regulată a antibioticelor pentru prevenirea bolilor este restricționată. În acest context, restricțiile respective nu au redus productivitatea animalelor. Prin urmare, fermierii au la dispoziție opțiuni pentru a contribui la reducerea cantității de antibiotice utilizate la nivel mondial și, astfel, la diminuarea dezvoltării rezistenței la antibiotice. În același timp, aceste opțiuni pot proteja eficacitatea antibioticelor în producția animală.

În acest document sunt oferite recomandări privind reducerea necesității utilizării antibioticelor în producția păsărilor de curte și utilizarea responsabilă și eficientă a acestora atunci când este cazul. Crescătorii de păsări din unele țări au adoptat această abordare și au demonstrat că este eficientă, fără a afecta productivitatea efectivelor de păsări.

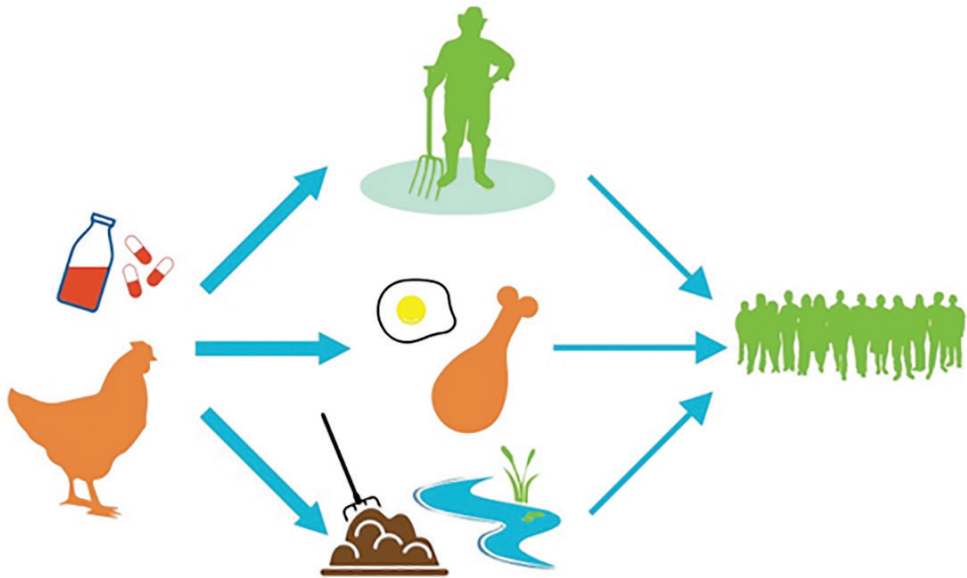

Figura 1. Bacteriile rezistente se pot transmite de la păsări la oameni: (i) prin contact direct cu fermierul; (ii) prin produse alimentare; sau (iii) prin mediu. Căile de transmitere prin contact direct și produse alimentare sunt considerate cele mai importante. De asemenea, trebuie menționat că bacteriile rezistente se pot transmite de la populația umană la păsări prin intermediul fermierilor sau al mediului.

Cum se poate reduce necesitatea utilizării antibioticelor

Această secțiune descrie modul în care păsările de curte pot fi menținute sănătoase și productive fără utilizarea regulată a antibioticelor. Numărul țărilor în care există restricții privind utilizarea antibioticelor în creșterea animalelor se mărește în fiecare an. Este de remarcă faptul că producția de ouă sau pui de carne (broiler) în aceste țări continuă să crească. Acest lucru se datorează faptului că fermierii au adoptat bunele practici de creștere, care contribuie nu numai la îmbunătățirea sănătății păsărilor, ci și la creșterea producției de ouă și la accelerarea creșterii acestora.

Tranziția către o creștere a păsărilor cu utilizare redusă de antibiotice este un proces gradual care trebuie monitorizat cu atenție. Prezentăm în continuare o serie de măsuri care au dat rezultate în mai multe țări, fără a afecta productivitatea. Cu toate acestea, este important ca aceste măsuri să fie puse în aplicare înainte de a modifica utilizarea antibioticelor. Măsurile se împart în trei niveluri de prevenire a bolilor (*Figura 2*), aranjate în ordine ierarhică. De asemenea, discutăm costurile și beneficiile aplicării acestor măsuri.

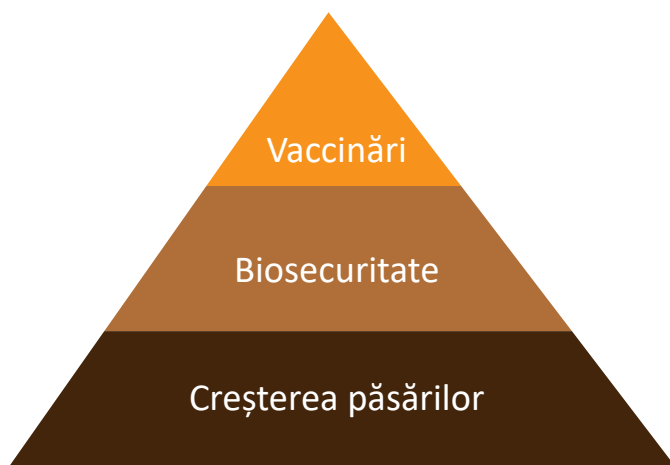

Figura 2. Cele trei măsuri principale pentru prevenirea bolilor infecțioase într-o fermă: Creșterea corespunzătoare a animalelor este baza pentru animale rezistente și sănătoase (de exemplu, calitatea hranei și a apei, ventilație bună, inspectarea eficientă a animalelor); Biosecuritatea eficientă acționează ca un filtru cu spectru larg pentru a ține bolile departe de ferma dumneavoastră (de exemplu, cumpărarea de pui sau găini tinere numai de la furnizori siguri, cerințe stricte de igienă la intrarea în hale); Vaccinările protejează păsările împotriva bolilor specifice (de exemplu, împotriva bolii Marek sau a bolii Newcastle).

Creșterea corespunzătoare a păsărilor

În domeniul prevenirii bolilor, împreună cu biosecuritatea, dumneavoastră, în calitate de crescător de păsări, puteți contribui în mod semnificativ la menținerea sănătății puilor de carne (broiler) sau a găinilor ouătoare și la reducerea necesității de antibiotice. Creșterea în siguranță a păsărilor include mai multe elemente, iar majoritatea dintre acestea sunt aplicabile tuturor tipurilor de creștere a animalelor.

Atât hrana, cât și apa trebuie să fie de calitate bună și în cantități suficiente. Hrana trebuie să conțină suficientă energie și minerale adecvate într-un echilibru corespunzător, precum și să aibă o calitate igienică corespunzătoare. Este deosebit de important să depozitați furajele astfel încât să nu fie contaminate cu microbi. Deșeurile provenite din industria alimentară și din alte surse necontrolate reprezintă o sursă potențială de agenți infecțioși și trebuie evitate în calitate de hrană pentru păsări. Apa - la discreție, de o calitate igienică bună, reprezintă un alt element indispensabil. Sistemul de adăpare trebuie să fie amenajat astfel încât medicamentele să poată fi distribuite prin intermediul acestuia și să poată fi curățat ușor (pentru a elimina reziduurile de medicamente).

Clădirile și instalațiile trebuie amenajate, implicând adesea mai multe compartimente sau secții, astfel încât să permită creșterea în loturi („all-in/all-out” - totul plin/totul gol) a păsărilor (a se vedea mai jos: Biosecuritate). De asemenea, acestea trebuie să fie ușor de curățat și dezinfectat. În plus, o ventilație adecvată în adăpostul pentru păsări este esențială pentru obținerea unei calități bune

a aerului, fapt care reduce susceptibilitatea la infecții respiratorii. De asemenea, este important să se asigure un spațiu adecvat pentru fiecare pasăre. Supraaglomerarea poate duce la o creștere a numărului de păsări bolnave.

Inspecțiile zilnice ale păsărilor, în timpul cărora se înregistrează starea lor de sănătate și comportamentul, sunt importante pentru a rămâne vigilenți la schimbările bruște sau treptate ale acestora. Acestea includ greutatea corporală, numărul de ouă, consumul de hrană și apă, etc. În timpul acestor inspecții, orice pasăre moartă trebuie îndepărtată și distrusă fie prin ardere, fie prin îngropare într-o groapă specială.

Dacă practicați răirea în creșterea puilor de carne (broiler), adică atunci când eliminați aproximativ 25-30% din păsări, iar restul sunt lăsate să crească în continuare, este imperativ să faceți acest lucru respectând standarde ridicate de biosecuritate, care includ echipamente curate și spălarea mâinilor, precum și încălțăminte și îmbrăcăminte curate pentru cei care prind păsările.

Biosecuritatea

În creșterea modernă a păsărilor de curte, este extrem de importantă menținerea unui nivel ridicat de biosecuritate, din două motive: mai multe dintre bolile păsărilor de curte sunt cauzate de viruși și, prin urmare, sunt foarte contagioase; iar păsările de curte sunt adesea crescute în efective mari, unde virusul se poate răspândi cu ușurință. Este important ca păsările de curte să nu intre în contact cu păsările sălbatice, care pot fi purtătoare de gripă aviară sau de boala Newcastle, sau cu rozătoarele, care pot transmite alte boli. Pe lângă fauna sălbatică, principalele căi de introducere a infecțiilor în fermă sunt prezentate și comentate în *Figura 3*. Atunci când cumpărați păsări, este imperativ să cunoașteți starea de sănătate a păsărilor din ferma furnizorului (inclusiv vaccinările) și să vă asigurați că aceasta corespunde cerințelor dumneavoastră de biosecuritate.

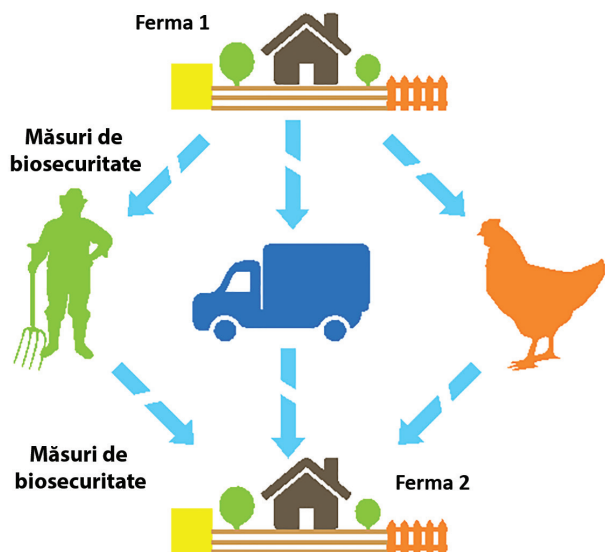

Figura 3. Măsurile de biosecuritate protejează ferma împotriva introducerii infecțiilor. În acest caz, o infecție din Ferma 1 (care livrează pui sau găini ouătoare) s-ar putea răspândi în Ferma 2 dacă măsurile de biosecuritate nu sunt aplicate persoanelor, mijloacelor de transport și, în special, păsărilor.

i) Circulația persoanelor – vecini, personalul responsabil de sănătatea animalelor, persoanele care livrează furaje – în fermă trebuie să fie extrem de restricționată, iar orice persoană care intră în halele cu păsări de curte trebuie să poarte încălțăminte și îmbrăcăminte de protecție și să se spele pe mâini.

ii) Mijloacele de transport pentru furaje, ouă și păsări destinate sacrificării pot răspândi infecții, iar șoferii acestor vehicule nu trebuie să intre în contact cu păsările.

iii) Asigurați-vă că puii sau puicutele care intră în fermă nu sunt bolnave.

Gestionarea principiului „all-in/all-out” (totul plin/totul liber) este esențial pentru reducerea riscului de îmbolnăvire. Aceasta poate fi practică atât la nivel de fermă, cât și la nivel de efectiv, pentru producția de ouă și de pui de carne (broiler) (Figura 4). Principiul constă în golirea întregii ferme sau a clădirii/compartimentului de toate păsările, curățarea mecanică minuțioasă a interiorului clădirii și a tuturor echipamentelor adiacente, dezinfectarea acesteia și lăsarea ei goală timp de câteva zile. Aceasta este o metodă foarte eficientă de stopare a răspândirii bolilor de la un lot de păsări la altul. Gestionarea principiului „all-in/all-out” (totul plin/totul liber) este cel mai eficient la nivel de fermă, ceea ce înseamnă că în întreaga fermă (hală) va exista un singur grup de vârstă.

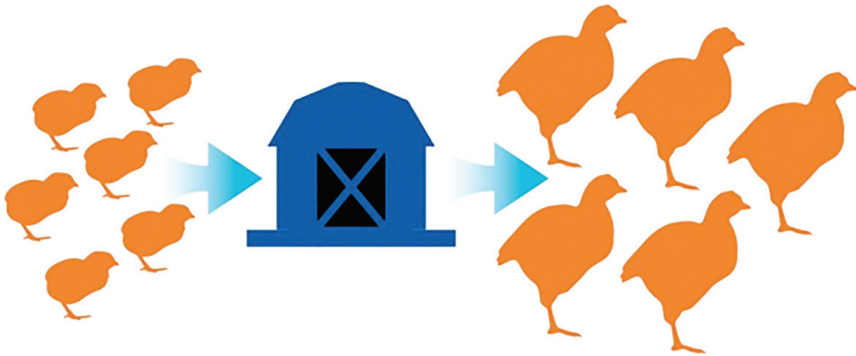

Figura 4. În practica „all-in/all-out” (totul plin/totul liber) este esențială în producția modernă de ouă și de păsări de curte.
i) Un lot nou de găini ouătoare sau de pui este plasat într-o clădire/compartiment care a fost gol timp de câteva zile, după ce interiorul clădirii și toate echipamentele adiacente au fost curățate mecanic și dezinfectate.
ii) Când perioada de ouat s-a încheiat sau când puii de carne (broiler) sunt gata pentru sacrificare, goliți clădirea/compartimentul de toate păsările în același timp și începeți din nou procedura de curățare/dezinfectare înainte de sosirea următorului lot de păsări.

În cadrul fermei, trebuie utilizate seturi separate de îmbrăcăminte și încălțăminte pentru fiecare clădire/compartiment/ hală (fiecare dintre acestea trebuie considerată o zonă de biosecuritate unică). Acest lucru este deosebit de important dacă la fermă sunt păsări de diferite categorii de vârstă. Întotdeauna începeți prin a vizita păsările cele mai tinere; spălarea mâinilor și dezinfectarea echipamentelor sunt de asemenea obligatorii atunci când vă deplasați în fermă (Figura 5).

- Fiecare clădire/compartiment este o zonă de biosecuritate unică.
- Schimbați-vă îmbrăcăminte, încălțăminte și uneltele/instrumentele și spălați-vă pe mâini atunci când vă deplasați dintr-o clădire/compartiment în alta.
- În activitățile zilnice, începeți cu cele mai tinere păsări și terminați cu cele mai în vârstă.

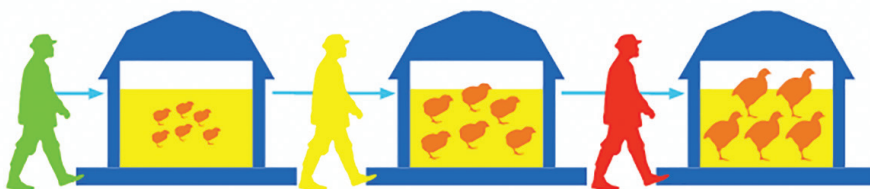

Figura 5. Nu răspândiți boli în cadrul fermei!

Vaccinări

Utilizarea sistematică a vaccinurilor de calitate și aplicarea corectă a acestora reprezintă o măsură eficientă de prevenire a anumitor boli infecțioase în creșterea păsărilor de curte. De reținut că toate vaccinurile sunt sensibile la modul în care sunt depozitate și manipulate înainte de utilizare (menținute la temperatura de +2+8°C) și trebuie să fie de calitate garantată. Trebuie să solicitați aceste informații de la medicul veterinar, care vă poate informa și cu privire la vaccinurile relevante pentru ferma sau zona dumneavoastră. Acest aspect este important, deoarece fiecare vaccin este specific pentru o anumită boală. În același timp, există unele boli, precum boala Marek și boala Gumboro, care afectează sistemul imunitar al păsărilor și le pot face mai susceptibile la alte boli. Astfel, vaccinarea împotriva acestor două boli susține rezistența și la alte infecții. În concluzie, este esențial să respectați un program de vaccinare care să includă un interval adecvat între vaccinări, o specificație a categoriei de vârstă a păsărilor care trebuie vaccinate și alți factori. Acestea sunt aspectele unui program profesional de vaccinare cunoscute de medicul veterinar. Efectuarea vaccinării într-un mod nesistematic poate pune în pericol imunitatea păsărilor și prin urmare, vaccinarea poate să nu ofere protecția împotriva bolilor prevăzute.

Costuri și beneficii

În cazul unor măsuri recomandate de prevenire a bolilor, poate fi necesar un capital pentru investițiile inițiale și ulterior pentru costurile de funcționare, în timp ce altele se bazează pe competențe îmbunătățite de gestionare. Multe dintre acestea vor crește veniturile atât pe termen scurt, cât și pe termen lung. Pe termen scurt, de exemplu, costurile pentru medicamente și îngrijire veterinară vor fi reduse. Pe termen lung, fermierii care practică o producție cu utilizare redusă de antibiotice pot avea acces la piețe de calitate superioară, cu prețuri mai bune. Mai jos găsiți un rezumat schematic al costurilor și beneficiilor legate de măsurile preventive îmbunătățite pe care trebuie să le luați în considerație (*Tabelul 1*).

Tabelul 1. Exemple de costuri și beneficii legate de îmbunătățirea prevenirii bolilor.

COSTURI			BENEFICII	
Investiție	Funcționare	Competențe	Termen scurt	Termen lung
Adăposturi și facilități adecvate; Îmbrăcăminte și încălțăminte suplimentare	Hrană și vaccinuri mai bune	Gestionarea îmbunătățită a păsărilor	Reducerea cheltuielilor aferente antibioticelor	Producție mai bună; Acces la noi piețe

Cum și când se utilizează antibioticele

Antibioticele pot fi necesare atunci când un grup de păsări se îmbolnăvește în ciuda măsurilor descrise de prevenire a bolilor. În acest caz, ar trebui aplicate următoarele două principii.

Utilizați antibiotice numai pe baza diagnosticului bolii stabilit de un medic veterinar

Utilizați antibiotice numai după consultarea unui medic veterinar autorizat, chiar dacă le puteți cumpăra direct de la farmacie sau magazinul de produse agrochimice (*Figura 6*). Rețineți că antibioticele sunt eficiente numai împotriva bolilor bacteriene, dar nu și împotriva bolilor virale. Utilizarea antibioticelor pentru tratarea bolilor virale este o risipă de bani și contribuie doar la dezvoltarea rezistenței la antibiotice. Evident, un diagnostic corect al cauzei bolii este esențial pentru alegerea tratamentului adecvat. Un medic veterinar cu experiență poate pune un diagnostic provizoriu, făcând deosebirea între o boală virală și una bacteriană. Dar acest lucru poate fi dificil fără un diagnostic de laborator adecvat.

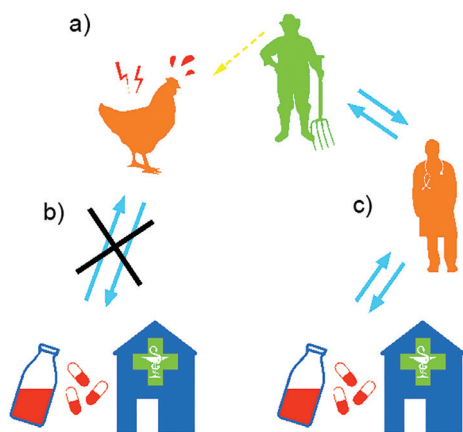

Figura 6. Când găinile sau puii de carne (broiler) sunt bolnavi (a), nu cumpărați antibiotice și nu începeți tratamentul fără a consulta un medic veterinar (b). În schimb, cereți întotdeauna unui medic veterinar un diagnostic corect și sfaturi cu privire la necesitatea utilizării antibioticelor (c). Și dacă este cazul, de ce fel, în ce doză și pentru cât timp.

După ce medicul veterinar a decis ce antibiotice să se utilizeze, respectați doza și perioada de tratament prescrise. Dacă starea de sănătate a păsărilor nu se îmbunătățește în aproximativ 10 ore, contactați medicul veterinar pentru a schimba sau ajusta antibioticele, de preferință după efectuarea unor teste de laborator. Lipsa îmbunătățirii poate fi cauzată de rezistența bacteriilor la antibioticele alese inițial.

Tratați numai grupul de păsări bolnave

Pentru a menține utilizarea antibioticelor la un nivel cât mai redus posibil, în scopul prevenirii dezvoltării rezistenței, trebuie să vă străduiți să tratați cât mai puține păsări. Acest lucru înseamnă că nu trebuie să tratați toate păsările din fermă, ci doar pe cele din hală/compartimentul în care sunt bolnave sau în contact direct cu cele bolnave. Este mai bine să amestecați antibioticele în apă decât în furaje, deoarece astfel puteți regla distribuția mai rapid și mai bine decât dacă le amestecați în furaje.

Mulțumiri

Autorul dorește să aducă mulțumiri producătorilor suedezi de păsări și dr. Eran Raizman, FAO, pentru comentariile valoroase la text și figuri.

Surse suplimentare

Magnusson, U., Sternberg, S., Eklund, G. & Rozstalnyy, A. 2019. *Prudent and efficient use of antimicrobials in pigs and poultry*. FAO Animal Production and Health Manual No. 23. Rome. FAO. (Utilizarea prudentă și eficientă a antimicrobienelor la porci și păsări. Manualul FAO nr. 23 privind producția și sănătatea animalelor. Roma. FAO) <https://doi.org/10.4060/CA6729EN>

Магнуссон, У., Стернберг, С., Эклунд, Г. & Розстальный, А. 2019. *Рациональное и эффективное применение противомикробных препаратов в свиноводстве и птицеводстве*. Служба животноводства и здоровья животных ФАО — Руководство 23. Рим. ФАО. <https://doi.org/10.4060/CA6729RU>

Unele drepturi sunt rezervate. Această lucrare este disponibilă sub licența CC BY-NC-SA 3.0 IGO